МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
“КАМ’ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ”

Факультет соціо-психологічної діяльності та реабілітації

Кафедра інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
В.о. декана факультету
_____(Оксана ПАЛИЛЮЛЬКО)
«____»_____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

освітній ступінь	магістр
освітньо-професійна програма	історія та археологія
шифр і назва галузі знань	03 «Гуманітарні науки»
шифр і назва спеціальності	032 Історія та археологія
назва спеціалізації	
мова викладання	Українська

м. Кам’янець-Подільський
2024 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Навчально-реабілітаційним закладом вищої освіти
“Кам’янець-Подільський державний інститут”

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

1. Скрипник А. Ю., доктор історичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

Робоча програма обговорена та схвалена на засіданні кафедри інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук

Протокол від «28» серпня 2024 року № 1

В.о. завідувача кафедри _____ (Анатолій СКРИПНИК)

«28» серпня 2024 року

.

1. Мета навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма з дисципліни «Методика наукових досліджень історії та археології» розроблена на кафедрі інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». Програма визначає обсяги знань для опанування відповідно до вимог освітньо-професійного рівня магістра, навчальний матеріал дисципліни та необхідне методичне забезпечення.

Вивчення дисципліни Методика наукових досліджень історії та археології» передбачає підвищення професійної компетентності істориків, в подальшому методологічно обґрунтовано організовувати, проводити та впроваджувати результати науково-пошукових досліджень. Оволодіння навичками практичного застосування методів історичного дослідження, ознайомлення зі способами організації та проведення історичного дослідження й представлення отриманих наукових результатів.

Завдання курсу полягає у засвоєнні методологічних засад наукового історичного дослідження та пізнавальних можливостей основних методів історичних досліджень

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни: систематизувати та методологічно обґрунтувати знання та навички студентів щодо організації та проведення наукових досліджень.

Завдання курсу:

- аналіз історичних передумов виникнення науки та основних етапів її розвитку;
- ознайомлення з методологією наукового пошуку в історичній науці;
- засвоєння специфіки організації та проведення теоретичних та емпіричних досліджень з історії та археології;
- вивчення сутності, призначення, способів застосування прийомів і методів обробки та систематизації даних;
- ознайомлення з вимогами щодо оформлення та впровадження результатів наукового дослідження.

На завершення вивчення курсу Методика наукових досліджень історії та археології» магістранти повинні опанувати знання про:

- історичні передумови виникнення та етапи розвитку науки та наукових досліджень;
- закономірності та методи наукових досліджень;
- етапи організації та проведення наукових досліджень;
- технологію здійснення історичного дослідження;
- особливості та методи узагальнення та інтерпретації результатів наукових досліджень;
- особливості оформлення та представлення результатів наукових досліджень

та наступні **вміння:**

- здійснювати наукове дослідження з дотриманням законодавчого поля України;
- віднаходити проблемні та актуальні питання на шляху розвитку сучасної

історичної науки;

- формулювати тему наукового дослідження та методологічний апарат;
- коректно опрацьовувати наукову літературу за темою дослідження;
- вміло застосовувати методи теоретичного дослідження;
- застосовувати на практиці методи історичного дослідження;
- писати наукові есе, тези, статті, кваліфікаційні роботи;
- оформлювати та представляти результати наукового дослідження.

Опанування курсу під час практичних занять та самостійної роботи сприятиме формуванню провідних ***компетенцій***, що полягають в умінні організовувати та здійснювати процедуру емпіричного прикладного дослідження, систематизувати його результати.

1.2. Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність працювати автономно. ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	СК01.Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію. СК02. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук. СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології. СК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення

	історичної науки. СК05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проєкти. СК06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області. СК07. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльнсть у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ. СК08. Здатність працювати у міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інститутами. СК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології СК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

1.3. Програмні результати навчання:

Нормативний зміст підготовки магістра, сформульований у термінах результатів навчання	ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень. ПР02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науковопопулярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології. ПР03. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням сучасних методологічних підходів. ПР04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів. ПР05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

2. Опис навчальної дисципліни

1. Найменування показників:

1.1. Кількість кредитів – 4

1.2. Загальна кількість годин – 120

1.3. Кількість модулів – 1

1.4. Кількість змістових модулів – 3

1.5. Індивідуальне науково-дослідне завдання –

2. Характеристика навчальної дисципліни:

2.1. Форма навчання – денна, заочна

2.2. Статус навчальної дисципліни – нормативна навчальна дисципліна.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни (перелік навчальних дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання) – студенти мають володіти знаннями, уміннями та навичками, здобутими під час попереднього навчання. Зокрема, необхідними передумовами є: засвоєння базових курсів з історії України та всесвітньої історії; володіння основами академічного письма, робота з бібліографією; здатність здійснювати критичний аналіз літератури

3. Обсяг навчальної дисципліни

3.1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття про науку та методологію наукових досліджень

Тема 1. Наука і наукова діяльність.

Поняття про науку. Наука як соціальний інститут. Поняття про наукове мислення. Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки. Класифікація наукових досліджень. Організація наукових досліджень в Україні.

Тема 2. Предмет, структура й функції історичної науки

Поняття предмету науки. Реальний історичний процес як діяльність людини, що переслідує свої цілі. Класифікація діяльності за об'єктами (економічна, соціальна, політична, духовна) і суб'єктами (соціально-історичні спільності, різні формування, індивідууми). Історична наука як система. Організаційний, предметний, видовий, логічний, функціональний «зрізи» структури історичної науки. Функції історичної науки.

Тема 3. Методологія і методи історичного дослідження.

Загальнонаукові методи. Дедукція та індукція. Аналіз та синтез. Класифікація та типологізація. Моделювання та схематизація. Історико-генетичний метод. Історико-порівняльний метод. Синхроністичний та діахронічний методи дослідження. структурно-функціональний аналіз. біографічний метод. методи просопографії. Критерії істинності історичного знання. понятійний апарат історичної науки

Змістовий модуль 2. Пізнавальна діяльність історика: етапи, форми та методи.

Тема 4. Основні етапи та форми історичного знання та дослідження

Факт початку проведення історичного дослідження. Визначення проблемної ситуації. Визначення предмету та об'єкту дослідження.

Тема 5. Прийоми і методи історичного дослідження

Формулювання робочої гіпотези та її обґрунтування. Основні етапи пізнавальної діяльності історика. Підготовчий етап, інформаційний етап, пояснювальний (теоретичний) етап, нарративний етап. Добір методів первинного збору даних.

Тема 6. Емпіричні наукові дослідження

Методи емпіричного пізнання: спостереження, експеримент, опис чуттєвих даних. Форми мислення. Категорії, категоріальний синтез. Описання як компонент історичного дослідження, як пізнавальна структура. Описання в історичному дослідженні. Пояснення та його види. Поняття як перехід від емпіричного до теоретичного знання.

Тема 7. Теоретичні наукові дослідження

Теоретичне дослідження в історичній науці. Теоретичні методи дослідження в історії. Наукова теорія як наслідок пізнавальних методів. Теорія на рівні окремих груп фактів, теорія на рівні процесів. Інструментальна функція теорії. Структура базисного рівня. Теоретичне осмислення досліджуваного матеріалу. Соціологічні компоненти в історичному дослідженні.

Змістовий модуль 3. Оформлення і впровадження результатів наукових досліджень.

Тема 8. Робота з науковою літературою

Позаджерельна та джерельна інформація, її склад та вплив на історика. Історіографія як історія історичної науки. Бібліографічна евристика як теорія і методика пошуку книжкової інформації. Історіографічний вступ до дослідження. Техніка опрацювання історіографічних джерел.

Тема 9. Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел

Джерелознавство як наука. Виявлення й добір джерел з
теми дослідження. Описання джерел і описання історичних фактів, наочність праці з джерелами. Техніка опрацювання джерел. Перехід до аналітичної критики як початок наукового використання досліджених джерел. Методика роботи з масовими джерелами.

Тема 10. Методологічна складова кваліфікаційного дослідження.

Загальні рекомендації щодо оформлення кваліфікаційних робіт. Вимоги до формулювання назви кваліфікаційних робіт. Вимоги до складових роботи. Особливості співвідношення розділів у кваліфікаційній роботі.

Тема 11. Впровадження та представлення результатів

Особливості представлення результатів науково-дослідної роботи. Основні види навчальних (навчально-методичних) та наукових видань.

3.2. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять, програма навчальної дисципліни

3.2.1. Очна (денна)

1) Програма навчальної дисципліни

№ теми	Тема заняття	Кількість годин				
		Разом	**Аудиторні:**	**лекції**	**практичні**	**Самостійна робота**
Змістовий модуль І Поняття про науку та методологію наукових досліджень						
1.	Тема 1. Наука і наукова діяльність.	8	2	2		6

2.	Тема 2. Предмет, структура й функції історичної науки	12	6	4	2	6
3.	Тема 3. Методологія і методи історичного дослідження	14	6	4	2	8
Разом:		**34**	**14**	**10**	**4**	**20**
Змістовний модуль ІІ Пізнавальна діяльність історика: етапи, форми та методи.						
4.	Тема 4. Основні етапи і форми історичного знання та дослідження	12	4	4		8
5.	Тема 5. Прийоми і методи історичного дослідження	14	6	4	2	8
6.	Тема 6. Емпіричні наукові дослідження	10	4	2	2	6
7.	Тема 7. Теоретичні наукові дослідження	10	4	2	2	6
Разом:		**46**	**18**	**12**	**6**	**28**
Змістовний модуль ІІІ Оформлення та впровадження результатів наукових досліджень						
8.	Тема 8. Робота з науковою літературою	8	2	2		6
9.	Тема 9. Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел	10	4	2	2	6
10.	Тема 10. Методологічна складова кваліфікаційного дослідження.	12	4	2	2	8
11.	Тема 11. Впровадження та представлення результатів	10	4	2	2	6
Разом:		**40**	**16**	**8**	**6**	**26**
Усього за навчальним планом:		**120**	**46**	**30**	**16**	**74**

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 1. Наука і наукова діяльність	Поняття про науку. Наука як соціальний інститут. Поняття про наукове мислення.	2
2	Тема 2. Предмет, структура й функції історичної науки	Поняття предмету науки. Реальний історичний процес як діяльність людини, що переслідує свої цілі. Класифікація діяльності за об'єктами (економічна, соціальна, політична, духовна) і суб'єктами (соціально-історичні спільності, різні формування, індивідууми).	4
3	Тема 3. Методологія і	Загальнонаукові методи. Дедукція та	4

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
	методи історичного дослідження.	індукція. Аналіз та синтез.	
4	Тема 4. Основні етапи та форми історичного знання та дослідження	Факт початку проведення історичного дослідження. Визначення проблемної ситуації.	4
5	Тема 5. Прийоми і методи історичного дослідження	Формулювання робочої гіпотези та її обґрунтування. Основні етапи пізнавальної діяльності історика.	4
6	Тема 6. Емпіричні наукові дослідження	Методи емпіричного пізнання: спостереження, експеримент, опис чуттєвих даних. Форми мислення. Категорії, категоріальний синтез	2
7	Тема 7. Теоретичні наукові дослідження	Теоретичне дослідження в історичній науці. Теоретичні методи дослідження в історії. Наукова теорія як наслідок пізнавальних методів. Теорія на рівні окремих груп фактів, теорія на рівні процесів.	2
8	Тема 8. Робота з науковою літературою	Позаджерельна та джерельна інформація, її склад та вплив на історика. Історіографія як історія історичної науки. Бібліографічна евристика як теорія і методика пошуку книжкової інформації.	2
9	Тема 9. Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел	Джерелознавство як наука. Виявлення й добір джерел з теми дослідження. Описання джерел і описання історичних фактів, наочність праці з джерелами. Техніка опрацювання джерел.	2
10	Тема 10. Методологічна складова кваліфікаційного дослідження	Загальні рекомендації щодо оформлення кваліфікаційних робіт. Вимоги до формулювання назви кваліфікаційних робіт.	2
11	Тема 11. Впровадження та представлення результатів	Особливості представлення результатів науково-дослідної роботи. Основні види навчальних (навчально-методичних) та наукових видань.	2
Всього			**30**

3) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
1	Тема 2. Предмет, структура й функції історичної науки	Історична наука як система. Організаційний, предметний, видовий, логічний, функціональний «зрізи» структури історичної науки. Функції історичної науки.	2
2	Тема 3. Методологія і методи історичного дослідження.	Класифікація та типологізація. Моделювання та схематизація. Історико-генетичний метод. Історико-порівняльний метод. Синхроністичний та діахронічний методи дослідження. структурно-функціональний аналіз. біографічний метод. методи просопографії. Критерії істинності історичного знання. понятійний апарат історичної науки	2
3	Тема 5. Прийоми і методи історичного дослідження	Підготовчий етап, інформаційний етап, пояснювальний (теоретичний) етап, нарративний етап. Добір методів первинного збору даних.	2
4	Тема 6. Емпіричні наукові дослідження	Описання як компонент історичного дослідження, як пізнавальна структура. Описання в історичному дослідженні. Пояснення та його види. Поняття як перехід від емпіричного до теоретичного знання.	2
5	Тема 7. Теоретичні наукові дослідження	Інструментальна функція теорії. Структура базисного рівня. Теоретичне осмислення досліджуваного матеріалу. Соціологічні компоненти в історичному дослідженні.	2
6	Тема 9. Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел	Перехід до аналітичної критики як початок наукового використання досліджених джерел. Методика роботи з масовими джерелами.	2
7	Тема 10. Методологічна складова кваліфікаційного дослідження	Вимоги до складових роботи. Особливості співвідношення розділів у кваліфікаційній роботі.	2
8	Тема 11. Впровадження та	Особливості представлення результатів науково-дослідної	2

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
	представлення результатів	роботи. Основні види навчальних (навчально-методичних) та наукових видань.	
Всього			**16**

4) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*

5) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
-	-	-	-
Всього	-	-	-

6) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Наука і наукова діяльність	Найвидатніші вчені та найвідоміші відкриття XX ст. Основні етапи розвитку науки. Історичні передумови її виникнення. Поняття про наукове мислення. Наукове дослідження	6
2	Тема 2. Предмет, структура й функції історичної науки	Понятійний апарат, зміст науки. Класифікація наукових досліджень. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукової діяльності в XXI ст.	6
3	Тема 3. Методологія і методи історичного дослідження.	Методологія та методика наукового дослідження в системі гуманітарних наук. Базові парадигми та принципи історичних та археологічних досліджень та їх динаміка протягом кінця XIX – початку XXI.	8
4	Тема 4. Основні етапи та форми історичного знання та дослідження	Розробка категоріального апарату свого власного наукового дослідження. Формування кваліфікаційного дослідження та його структури.	8
5	Тема 5. Прийоми і	Підбір та використання прийомів і	8

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
	методи історичного дослідження	методів дослідження проблеми	
6	Тема 6. Емпіричні наукові дослідження	Обміркувати, які методики можна застосувати з метою дослідження історичної проблеми, яка найбільше цікавить в межах кваліфікаційної роботи.	6
7	Тема 7. Теоретичні наукові дослідження	Проаналізувати будь-яку наукову історичну проблему з використанням теоретичного інструментарію.	6
8	Тема 8. Робота з науковою літературою	Пошук і складання історіографії проблеми, її систематизація та аналіз.	6
9	Тема 9. Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел	Методика роботи у архівних установах. Правила використання та опрацювання історичних джерел.	6
10	Тема 10. Методологічна складова кваліфікаційного дослідження	Проаналізувати добір методів, на прикладі автореферату дисертації (вибір автореферату дисертації з історії довільний).	8
11	Тема 11. Впровадження та представлення результатів	Сучасні прийоми верифікації результатів наукового дослідження. Критичний аналіз результатів власних досліджень та їх підготовка до оприлюднення. Скласти анотацію, тези, конспект на одну статтю з наукового журналу у галузі історичної науки.	6
Всього			**74**

1.1.1. *ЗАОЧНА*

1) Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	**л**	**сем**	**прак**	**лаб**	**сам. в.**	
Змістовий модуль 1.	**61**	**4**		**2**		**55**	
Тема 1. Наука і наукова діяльність	15	4		2		13	
Тема 2. Методологія наукових досліджень	15					14	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	УСЬОГО	**л**	**сем**	**прак**	**лаб**	**сам. в.**	
Тема 3. Етапи історичних досліджень	15					14	
Тема 4. Теоретичні дослідження в історії	15					14	
Змістовий модуль 2.	**59**	**4**	**0**	**2**		**53**	
Тема 5. Організація та проведення емпіричних наукових досліджень	15		0			13	
Тема 6. . Вимоги до оформлення магістерської роботи.	15					13	
Тема 7. Підготовка до захисту і захист магістерської роботи	15	4		2		13	
Тема 8. Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт	15					14	
РАЗОМ	**120**	**8**		**4**		**108**	

2) Теми та короткий зміст лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Наука і наукова діяльність	Поняття про науку: сутність, цілі, завдання. Наука, антинаука, псевдонаука. Найвидатніші вчені та найвідоміші відкриття XX ст. Основні етапи розвитку науки. Історичні передумови її виникнення. Поняття про наукове мислення. Наукове дослідження. Понятійний апарат, зміст науки. Класифікація наукових досліджень. Організація наукової діяльності в Україні. Особливості наукової діяльності в XXI ст.	4
2	Тема 2. Методологія наукових досліджень	Поняття про методологію наукових досліджень. Функції та рівні методології. Загальнонаукові принципи дослідження. Методологічні основи системного дослідження. Методологія психологічних досліджень.	

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
3	Тема 3. Етапи історичних досліджень	Етапи історичних досліджень, вимоги до кожного з них. Визначення проблемної ситуації. Підготовчий етап. Теоретична та практична підготовка.	
4	Тема 4. Теоретичні дослідження в історії	Теоретичні дослідження в історії. Теоретичні методи дослідження: узагальнення, аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, ідеалізація, формалізація, аксіоматичний та системний методи.	
5	Тема 5. Організація та проведення емпіричних наукових досліджень.	Емпірична частина дослідження. Методи здобуття емпіричного матеріалу. Види емпіричного дослідження.	4
6	Тема 6. Вимоги до оформлення магістерської роботи	Загальні вимоги (структура, обсяг). Етапи роботи: вибір теми для магістерського дослідження, планування роботи, розробка наукового апарату).	
7	Тема 7. Підготовка до захисту і захист магістерської роботи.	Критерії оцінки магістерських робіт.	
8	Тема 8. Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт	Особливості представлення результатів науково-дослідної роботи. Форми викладу матеріалів дослідження та наукові видання: науковий реферат, наукова стаття, монографія, дисертація.	
Всього			**8**

3) Теми та короткий зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Тема 1. Наука і наукова діяльність.	Наукове дослідження: поняття, види та характерні ознаки.	2
2	Тема 2. Методологія наукових досліджень	Охарактеризувати історичні принципи організації дослідження та власне	

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
		бачення можливості їхнього застосування у власному дослідженні. Представити конкретну методологію дослідження (на вибір) з точки зору обґрунтованості, логічності, цілісності (використати матеріали дисертацій, авторефератів, магістерської роботи).	
3	Тема 3. Етапи історичних досліджень	Довести важливість повноцінної реалізації підготовчого етапу як умови успішного дослідження. Актуальність дослідження: методологічні критерії та ознаки. Презентувати актуальність власного дослідження.	
4	Тема 4. Теоретичні дослідження в історії	Теоретичні методи дослідження в історії: сутність, види, варіанти. Застосування. Гіпотеза: сутність, значення та вимоги до її формулювання	
5	Тема 5. Організація та проведення емпіричних наукових досліджень.	Проблема, тема, об’єкт, предмет дослідження: сутність, взаємозв’язки, вимоги до формулювання.	2
6	Тема 6. Вимоги до оформлення магістерської роботи	Порядок та послідовність оформлення магістерської роботи.	
7	Тема 7. Підготовка до захисту і захист магістерської роботи	Характеристика основних етапів роботи над магістерською роботою Особливості аналізу літератури з теми Правила формулювання висновків	
8	Тема 8. Тема 8. Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт	Поняття про наукову статтю та її структуру; тези доповіді на науковій конференції.	
Всього			**4**

4) Теми та короткий зміст семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*

5) Теми та короткий зміст лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин*
-	-	-	-
Всього	-	-	-

6) Теми, що виносяться на самостійне опрацювання, їх короткий зміст

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
1	Тема 1. Наука і наукова діяльність	Ідеї щодо власного кваліфікаційного дослідження за схемою: галузь історії, яка викликає найбільший інтерес; історичний феномен, який найбільше цікавить; можливості експериментального вивчення.	13
2	Тема 2. Методологія наукових досліджень	Проаналізувати добір методів	14
3	Тема 3. Етапи проведення історичних досліджень	Розробка категоріального апарату свого власного наукового дослідження.	14
4	Тема 4. Організація та проведення теоретичних наукових досліджень	Проаналізувати будь-яку наукову історичну проблему.	14
5	Тема 5. Емпіричні наукові дослідження	Обміркувати, які методики можна застосувати з метою дослідження історичних подій, яке найбільше цікавить в межах кваліфікаційної роботи.	13
6	Тема 6. Методологічна складова кваліфікаційного дослідження. Закономірності формулювання та правила оформлення	Представити та захистити організаційно-методологічну частину власного кваліфікаційного дослідження: план-проспект магістерської роботи, актуальність дослідження, мета та завдання дослідження, гіпотеза дослідження.	13
7	Тема 7. Впровадження та представлення результатів досліджень	Скласти анотацію, тези, конспект на одну статтю з наукового журналу в галузі .	13

№ з/п	Назва теми	Короткий зміст питань теми, що виносяться на вивчення	Кількість годин
8	Тема 8. . Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт	Критичний аналіз результатів власних досліджень та їх підготовка до оприлюднення.	14
Всього			**108**

4. Форми та методи викладання, навчання і оцінювання

4.1. Форми та методи викладання, навчання: словесні методи (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи (презентації); практичні (проблемно-пошукові, інтерактивні, моделювання ситуацій); використання об'єктно-орієнтованого навчального середовища MOODLE та платформ для організації відеоконференцій Google meet, Zoom.

Викладання проводиться у вигляді лекцій, практичних занять, роботи в малих групах, проведення індивідуальних занять, консультацій з викладачем, самонавчання в системі Moodle.

4.2. Форми та методи поточного контролю: поточний контроль у формі усного та письмового опитування, виконання практичних та тестових завдань модульні контрольні роботи та тематичні тести.

4.3. Форми та методи підсумкового контролю: іспит

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- іспит;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- аналітичні реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

6.1. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності (шкала Інституту), яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну (державну) шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	

75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

6.2. Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів з вивчення нормативних і вибіркових дисциплін:

6.2.1. Розподіл вагових коефіцієнтів для іспиту (для денної форми навчання):

Іспит:

Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 3 Рейтингова (підсумкова) оцінка за змістовий модуль 3, враховуючи поточне опитування)				Іспит	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
20 %				20 %				20%				40 %	100
Т1	Т2	…	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8		…	Т11		

6.2.2. Розподіл вагових коефіцієнтів для іспиту (для заочної форми навчання):

Іспит:

Змістовий модуль								Іспит	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
МКР та підсумкова оцінка за змістовий модуль, враховуючи оцінку за захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення									
60 %								40 %	100
Т1	Т2	…	Т4	Т5	Т6	…	Т8		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

7.1. Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	**Критерії оцінювання**
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так" чи „ні"; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так" чи „ні".

7.2. Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за 100-бальною системою.

7.3. Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

7.4. Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

7.5. Оцінювання іспиту здійснюється за 100-бальною системою.

8. Інструменти, обладнання, програмне, методичне забезпечення навчальної дисципліни

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Плани занять.
3. Перелік основної та додаткової літератури.
4. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з комплектами завдань.
5. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо.
6. Засоби поточного контролю.
7. Методичні розробки для проведення окремих занять.
8. Відеофрагменти з тем навчальної дисципліни.

9. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Основні напрямки і школи історичної науки в XIX – XX ст.
2. Роль особи в історії.
3. Роль джерелознавства у науковій творчості дослідника.
4. Методологія історичної науки.
5. Проблема істинності наукових знань в методології історії.
7. Сучасний стан джерелознавства і завдання подальшого розвитку в Україні.
8. Наука як сфера людської діяльності.
9. Психологія і технологія наукової творчості.
10. Організація і проведення археологічних досліджень.
11. Сучасна історична наука як система.
12. Теоретичні наукові дослідження в історії.
13. Зміст соціальної історії.
14. Найважливіші течії і школи історичної науки XX ст.
15. Особливості історії як об’єкту пізнання.
16. Бібліографічна та архівна евристика.
17. Історіографія як історія історичної науки.
18. Джерелознавство як наукова галузь знань.
19. Історія та історична наука як пізнавальний процес.

20. Поняття, функції та основні види наукових публікацій.

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Основна література

1. Каламбет С. В., Іванов С. В., Півняк Ю. В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015.
2. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. пос. / В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсєєв. Київ.: Професіонал, 2005.
3. Кушнаренко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підр. / Н.М. Кушнаренко, В.М. Шейко. Київ : Знання, 2002. 295 с.
4. Моргун В.Ф. Основи психологічної діагностики: навч. посіб. / В.Ф. Моргун, І.Г. Тітов. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2009. 461 с.
5. Основи наукових досліджень у психології: Методичний посібник / укл.: О.В. Григор'єва. Чернівці: Рута, 2004. 80 с.
6. Поздеев В.А. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підр. / В. А. Поздеев. Київ: КМПУ, 2007.
7. П’ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навчальний посібник / І.С. П’ятницька-Позднякова. Київ: 2003. 116 с.
8. Сергієнко Л.П. Основи наукових досліджень у психології: кваліфікаційні та дипломні роботи. Навчальний посібник. Київ: «Професіонал», 2009. 240 с.
9. Сминтина О. В. Методи наукових досліджень, аналіз та презентація результатів дослідження : метод. рекомендації. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 22 с.
10. Філіпенко А.С. основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Посібник / А.С. Філіпенко. Київ: Академвидав, 2004. 208 с.
11. Marczyk & DeMatteo. Essentials of Research Design and Methodology. John Wiley & Sons, Inc. 2005. 301 p.
12. K. N. Chitnis. Research Methodology in History. Atlantic Publishers & Dist. 2006. 106 p.
13. Wayne C. Booth, Gregory G. Colomb, Joseph M. Williams. The Craft of Research, Fifth Edition. University of Chicago Press. Fifth Edition. 2016. 336 p.
14. Simon Gunn, Lucy Faire. Research Methods for History. Edinburgh University Press. 2016. 288 p.
15. John W. Creswell. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. SAGE Publications, London, 2017. 270 p.
16. Herman Aguinis. Research Methodology: Best Practices for Rigorous, Credible, and Impactful Research. SAGE Publications Ltd. 2024. 616 p.

10.2. Додаткова література

1. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 2- вид. Київ: Каравелла, 2008.
2. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. пос. / Г.С. Цехмістрова, В.М. Шейко. Київ: Знання, 2006.
3. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради. 4-тє видання, виправлене і доповнене / Автор-упорядник Л.

А. Пономаренко. Київ: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», «Толока», 2010.

10.3. Інформаційні ресурси

1. http://stud.com.ua/35357/filosofiya/metodologiya_naukovih_doslidzhen
2. http://library.dnu.dp.ua/Metodichki/metodologiyi_organizacija.pdf
3. http://uk.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/uk/PDF/ck-pravo/metodnaykov-doclidzhen.pdf
4. http://ism-lnu.podia.com.ua/wp-content/vidannia/pidr/metod_nauk_dosl.pdf
5. http://bookss.co.ua/book_metodika-ta-organizaciya-naukovihdoslidzhen_865/4_tema-3.-metodologiya-naukovih-doslidzhen.-plan.
6. http://politics.ellib.org.ua/pages-1109.html
7. https://youtu.be/Yl_FJAOcFgQ
8. https://laurapatsko.wordpress.com/2013/04/11/how-not-to-give-a-conferencepresentation/?fbclid=IwAR0eKsSSo2zzKfiM_v37dlGS6JqvFzjb7HoNVEYAACv4EEa8axHxbPO1Qnk
9. https://l-a-ba.com/blog/show/161?utm_source=facebook&utm_medium=post&utm_campaign=kucheruk&utm_content=10_10_2017&fbclid=IwAR0UOE8CjDZwv1MesPj9ETkGAia-C2QvOwDXEpkDcHVnYtal0g5p-tGN7HM
10. https://learningsolutionsmag.com/articles/12-ways-to-design-better-infographicsforelearning?fbclid=IwAR0PTJFcFw3S0cCNYsKvBKrMHh8YUMsbcgeToVvgnoMNOgG7LLhUGd3LepE
11. https://m.tyzhden.ua/Society/224534?fbclid=IwAR033PLtIMp_D75cdgs2Tv7Gl9k7VZ99FAUgzgkpiaD3QOLStypOjDw0HpQ